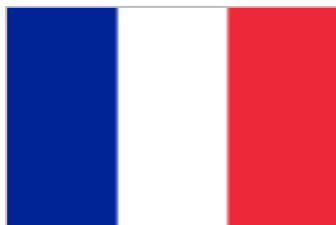

FRANCJA

Informacja o sytuacji gospodarczej i stosunkach gospodarczych z Polską

Informacje ogólne:

powierzchnia (Francja metropolitalna*):	551 500 km ²	
ludność:	67,186 mln	
głowa państwa:	prezydent Emmanuel Macron	od 14 maja 2017 r.
premier:	pan Jean Castex	od 3 lipca 2020 r.
minister gospodarki i finansów:	pan Bruno Le Maire	od 17 maja 2017 r.
minister ds. europejskich i zagranicznych:	pan Jean-Yves Le Drian	od 17 maja 2017 r.
minister ds. handlu zagranicznego i atrakcyjności przy ministrze spraw ds. europejskich i zagranicznych	pan Franck Riester	od 6 lipca 2020 r.
ambasador Francji w Polsce:	pan Frédéric Billet	od 18 października 2019 r.
ambasador RP we Francji:	Pan Tomasz Młynarski	od 12 września 2017 r.
najbliższe wybory prezydenckie i parlamentarne:	wiosna 2022 r.	

*Francuskie terytoria w Europie, włączając Korsykę.

Wskaźniki makroekonomiczne*:

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020*	2021*	2022*	2023*
PKB (w mld EUR)	2 234	2 297	2 360	2 425	2 278	-		
PKB na 1 mieszkańca (w tys. EUR)	31,8	32,4	32,8	33,3	30,5	-		
PKB (wzrost w %)	1,1	2,3	1,7	1,5	-7,9	7,0	2,8	2,1
Deficyt budżetowy (% PKB)	-3,5	-2,8	-2,5	-3,1	-9,2	-8,5	-4,7	
Dług publiczny (% PKB)	98,0	98,0	98,4	97,6	115,7	117,4	116,4	
Inflacja (HICP, roczna zmiana w %)	0,3	1,2	2,1	1,3	0,5	2,1	2,8	1,7
Bezrobocie (w %)	10,1	9,4	9,1	8,4	8,0	9,1	8,7	

Źródło: EUROSTAT; UNCTAD (dane dot. inwestycji bezpośrednich)

* dane wstępne, prognozy DG ECFIN (dane uwzględniające skutki gospodarcze pandemii COVID-19)

1. Podstawowe informacje

Republika Francuska to państwo unitarne, o półprezydenckim systemie rządów. Głową państwa jest prezydent Emmanuel Macron, sprawujący tę funkcję od 2017 roku. Prezydent jest wybierany na pięcioletnią kadencję w wyborach bezpośrednich (kadencja głowy państwa uległa skróceniu z siedmiu lat na mocy referendum konstytucyjnego z 2000 roku).

Prezydent powołuje oraz odwołuje premiera, którego wybór zatwierdza jednak Zgromadzenie Narodowe, niższa izba parlamentu. Władzę ustawodawczą sprawuje dwuizbowy parlament – Zgromadzenie Narodowe (liczy 577 deputowanych, wyłanianych w wyborach bezpośrednich na pięcioletnią kadencję) oraz Senat (348 członków, wybieranych przez elektorów na 6-letnią kadencję; zgodnie z nowym cyklem wyborczym połowa senatorów jest wybierana co trzy lata).

Francja jest państwem członkowskim Unii Europejskiej (od momentu założenia) oraz innych organizacji i instytucji międzynarodowych, w tym WTO czy OECD. Jest stałym członkiem Rady Bezpieczeństwa ONZ, w którym posiada prawo weta. Wchodzi także w skład grupy G7, skupiającej siedem państw będących jednymi z najważniejszych na świecie pod względem gospodarczym. Francja należy również do strefy euro. Ze względu na liczne terytoria zamorskie posiada największą powierzchnię spośród wszystkich państw członkowskich (łącznie 643 801 km²).

Francja metropolitalna jest podzielona na trzynaście regionów, 96 departamentów oraz ok. 36 300 gmin. Ustawa z 1971 r. nadała szczególny status trzem największym miastom kraju – Paryżowi, Marsylii i Lyonowi. Do terytoriów zależnych Francji należą m.in. Gujana Francuska, Gwadelupa, Martynika i Reunion.

Ostatnie wybory parlamentarne odbyły się w czerwcu 2017 roku. Największą liczbę głosów zdobyła partia założona przez prezydenta Emmanuela Macrona – La République En Marche!, która startowała w wyborach wraz z centrowym Ruchem Demokratycznym. Razem obie partie zdobyły 350 spośród 577 miejsc w Zgromadzeniu Narodowym. Z kolei Republikanie – 112 miejsc, Partia Socjalistyczna – 30 miejsc, Francja Nieuległa (fr. *La France Insoumise*) – 17 miejsc, Francuska Partia Komunistyczna – 10 miejsc, Zjednoczenie Narodowe (do 2018 r. Front Narodowy) – 8 miejsc.

Wcześniej, na przełomie kwietnia i maja 2017 r., odbyły się we Francji wybory prezydenckie, które wygrał w drugiej turze Emmanuel Macron, uzyskując 66,1% głosów. Kontrkandydatka E. Macrona, Marine Le Pen z Frontu Narodowego zdobyła w drugiej turze 33,9% głosów.

2. Sytuacja gospodarcza we Francji

Francja jest drugą największą gospodarką w UE (po wystąpieniu Wielkiej Brytanii z UE). Według szacunków Międzynarodowego Funduszu Walutowego za rok 2019 Francja jest 7. państwem na świecie pod względem PKB w ujęciu nominalnym. Ponadto jest 5. największym eksporterem i importerem na świecie.

Według Eurostatu w 2019 r. PKB Francji stanowiło 14,7% PKB UE-28 (3. miejsce po Niemczech i Wielkiej Brytanii). W 2018 r. łączny wkład Francji do budżetu UE wyniósł 20,573 mld euro (w 2017 r. – 16,234 mld euro), co stanowiło 0,85% PKB kraju. Z kolei w tym samym okresie środki otrzymane z UE były na poziomie 14,788 mld euro (0,61% PKB).

Wkład poszczególnych sektorów w PKB jest następujący: usługi – 79,8%, przemysł – 13,5% i rolnictwo – 6,7% (dane OECD za 2020 rok).

W 2020 r. nastąpiła **najwyższa recesja francuskiej gospodarki od czasu zakończenia drugiej wojny światowej**. Wpływ na to miało duże znaczenie dla PKB Francji sektorów, które szczególnie mocno ucierpiały w wyniku pandemii, tj. turystyka, przemysł motoryzacyjny i lotniczy, produkcja towarów luksusowych) oraz dłuższego i bardziej rygorystycznego *lockdownu* niż w innych krajach UE.

MINISTERSTWO ROZWOJU I TECHNOLOGII

W maju 2021 r. minister gospodarki i finansów Francji, Bruno Le Maire zapowiedział silne ożywienie krajowej gospodarki i znaczący jej wzrost w 2021 roku. Zdaniem francuskich władz tamtejsza gospodarka ma powrócić do poziomu aktywności sprzed kryzysu już w I połowie 2022 r., a prawdopodobnie nawet w I kwartale przyszłego roku. Zapowiedzi zbiegają się z ponownym otwarciem gastronomii, co ma znacząco przyczynić się do ożywienia francuskiej gospodarki z uwagi na istotny udział tych sektorów w PKB kraju.

Wg najnowszych danych Komisji Europejskiej PKB zmniejszyło się w 2020 r. o ok. 8%, natomiast w roku 2021 wzrosło o 7%, a w 2022 roku ma wzrosnąć o 2,8%. Wcześniej (styczeń 2021 r.) rząd FR przewidywał, że nastąpi silne odbicie krajowej gospodarki w 2021 r., na poziomie ok. 6% PKB, jednakże najnowsze szacunki francuskiego Ministerstwa Gospodarki, Finansów i Odbudowy wskazują, iż ten cel może być trudny do osiągnięcia. PKB Francji prawdopodobnie powróci do stanu z 2019 r. przed końcem 2022 roku.

Podczas pierwszego *lockdownu* (tj. od 17 marca do 5 lipca 2020 r.) francuska gospodarka straciła około 165 mld euro dochodów. Większość tych strat dotknęła skarb państwa – w wys. 96 mld euro, firmy – ok. 54 mld euro oraz gospodarstwa domowe – 14 mld euro (średnio 500 euro na gospodarstwo domowe). Według założeń francuskiego rządu ponowny całkowity *lockdown* gospodarki wyniósłby od 15 do 20 mld euro miesięcznie. Z kolei częściowe ograniczenia (jak w trakcie tzw. „drugiej fali”) – ok. 5 mld euro miesięcznie. **Łącznie do grudnia 2020 r. wartość strat dla francuskiej gospodarki wyniosła 191 mld euro.**

Oszczędności zgromadzone w 2020 r. przez gospodarstwa domowe szacuje się na 89 mld euro (62 mld euro w I półroczu i 27 mld euro w II półroczu 2020 roku).

W uchwalonej 17 grudnia 2020 r. ustawie budżetowej przewidywany był 6-procentowy wzrost gospodarczy, deficyt budżetowy na poziomie 8,5% PKB, dług publiczny wynoszący 122,4 % PKB oraz stopa inflacji na poziomie 0,7%.

3 września 2021 r. premier J. Castex ogłosił szczegóły **Planu Odbudowy (fr. *Le Plan de Relance*)**, opiewającego na kwotę **100 mld euro (przy czym 40 mld euro ze środków UE)** i trwającego do 2022 roku. Plan uwzględnia: 1) przywrócenie wzrostu gospodarczego kraju (35 mld euro), w tym m.in. narzędzia umożliwiające państwu zablokowanie przejęć ważnych strategicznie start-up'ów przez podmioty zagraniczne, wsparcie innowacji, reindustrializacji i cyfryzacji przedsiębiorstw (11 mld euro); 2) spójność społeczną i terytorialną (35 mld euro), w tym m.in. badania naukowe (3 mld euro) oraz 3) konkurencyjność gospodarki (30 mld euro).

W trakcie pandemii rząd FR po raz kolejny wzmocnił kontrolę pozaeuropejskich inwestycji zagranicznych we Francji, w odpowiedzi na większe zagrożenie przejmowania francuskich strategicznych technologii przez zagranicznych konkurentów. 23 lipca 2021 r. został opublikowany rządowy dekret obniżający dopuszczalny próg inwestycji pozaeuropejskich we Francji z 25% do 10% (z początkiem roku został już obniżony z 33,3% do 25%). Dekret dotyczy inwestorów i udziałowców zagranicznych (spoza UE), zainteresowanych kupnem udziałów we francuskich spółkach „prowadzących działalność wrażliwą” oraz notowanych na giełdzie. Blokowane będą przejęcia ponad 10% kapitału firm francuskich, działających w niektórych strategicznych sektorach, tj. obronność, energetyka, lotnictwo, transport czy biotechnologia. Nowy próg będzie obowiązywał (przynajmniej) do 31 grudnia 2020 roku.

Sytuacja gospodarcza kraju pozostaje jednak stabilna, co potwierdzają oceny agencji ratingowych (rating agencji Moody's z dn. 2 kwietnia 2020 r. – Aa2 z perspektywą stabilną, ratingi S&P i Fitch z kwietnia i wiosny 2020 r. – AA z perspektywą negatywną).

W 2019 r. wzrost gospodarczy Francji był na poziomie 1,5% PKB. Ogólny deficyt budżetowy, obejmujący rachunki władz lokalnych i zabezpieczenia społecznego, osiągnął poziom 3,1% PKB. W ostatnich latach deficyt budżetowy Francji wzrastał z 67,7 mld euro w 2017 r. do 76,1 mld w 2018 roku. W 2019 r. deficyt wyniósł 92,8 mld euro.

Na koniec 2019 r. stopa bezrobocia we Francji Metropolitarnej była na poziomie 8,5%, co stanowi najniższy poziom od czasu kryzysu finansowego w 2008 roku. W porównaniu z rokiem 2018 liczba osób pozostających bez pracy spadła z 3,42 mln do 2,42 mln (spadek o 0,7%). Według danych rządowych w 2019 r. sektor prywatny utworzył we Francji 210 tys. nowych miejsc pracy. Na wysokim poziomie pozostaje jednak stopa bezrobocia wśród młodzieży. Na koniec 2019 r. bezrobocie wśród aktywnej populacji osób w wieku 15–24 lat wyniosło 20%, natomiast wśród osób w wieku 50+ stanowiło 6,1%. Ze względu na trwającą pandemię Covid-19 przewiduje się, że na koniec 2020 r. bezrobocie utrzymało się na poziomie 8,5%, jednakże w kolejnych latach wzrośnie – w 2021 r. ma wynieść 10,7%, natomiast w 2022 r. – 10,0%.

Handel

Na skutek kryzysu spowodowanego pandemią Covid-19 pogłębił się deficyt handlowy Francji, osiągając – rekordowy od 2012 r. – poziom 65,2 mld euro. Ogółem francuski eksport spadł o 82 mld euro. Największy spadek odnotowano w sektorach aeronautycznym i motoryzacyjnym (- 1,8 mld euro). Zmniejszyła się także nadwyżka w usługach – z 21 mld euro w 2019 r. do 8 mld euro w 2020 r., głównie z powodu załamania dochodów z turystyki (-40%, tj. ok 25 mld euro w 2020 r.) Eksperci spodziewają się poprawy wyników francuskiego eksportu w 2021 r., wskazując przede wszystkim na stałą w por. do 2019 r. liczbę francuskich eksporterów (128 tys.) oraz na poprawę dynamiki popytu w sektorach takich jak farmaceutyczny, rolno-spożywczy i chemiczny (+ 59 mld euro w 2021 r.), kompensującą w ok. 45% straty poniesione w 2020 roku.

Wg danych Banque de France poziom zadłużenia francuskich firm osiągnął kwotę ponad 1 880 mld euro. Od początku pandemii zadłużenie francuskich firm znacznie zwiększyło się – z nieco ponad 5% do ponad 10% na koniec 2020 roku. Wzrostom zadłużenia firm sprzyjał system pożyczek gwarantowanych przez państwo, które w 2020 r. zapewniły wsparcie kapitałowe w wys. ponad 130 miliardów euro, umożliwiające im przetrwanie w warunkach kryzysu.

Poprawa wyników w eksporcie pozostaje jednym z celów rządu Francji, którego reformy obniżające koszty pracy oraz koszty kapitału mają poprawić konkurencyjność francuskich przedsiębiorstw. Rząd dąży też do poszerzenia grona firm, które prowadzą ekspansję za granicą. Francja liczy na pozytywne efekty strategii dot. handlu zagranicznego ogłoszonej w lutym 2018 r., która opiera się na reformie systemu wsparcia dla firm oraz reformie finansowania eksportu.

Turystyka

Francja jest najczęściej odwiedzanym krajem na świecie pod względem liczby turystów (90 mln w 2019 roku). Turystyka jest jednym z kluczowych sektorów dla francuskiej gospodarki. Stanowi ok. 8% PKB kraju oraz zapewnia wpływy do budżetu w wysokości ok. 56 mld euro. W sektorze turystycznym działa ponad 250 tys. podmiotów oraz zatrudnionych jest ok. 2 mln osób. Dotychczas celem francuskiego rządu było, aby do 2020 r. kraj odwiedziło 100 mln zagranicznych turystów.

Według danych rządu francuskiego szacuje się, że ze względu na pandemię Covid-19 w okresie od stycznia do lipca 2020 r. przychody z tytułu pobytu zagranicznych turystów w kraju spadły o ponad połowę. Łącznie spadek pobytów krajowych i zagranicznych we Francji wyniósł w 2020 r. prawdopodobnie ok. 40%. Straty dla branży turystycznej szacowane są na min. 61 mld euro, z czego ponad 28 mld euro z tytułu wpływów generowanych przez turystów zagranicznych (ok. -50% w por. z 2019 rokiem). Mimo znacznego pogorszenia bilans sektora pozostał pozytywny w 2020 r., w wys. 3,9 mld euro (w por. do 10,8 mld euro w 2019 r.). Największe straty poniósł sektor hotelarski. W grudniu 2020 r. wskaźnik obłożenia hoteli wyniósł 22% (11,4% w Paryżu).

W związku z nadzwyczajną sytuacją, oprócz wsparcia przewidzianego w Krajowym Planie Odbudowy, sektor otrzymał dodatkowe wsparcie w wys. 18 mld euro.

3. Umowy dwustronne z obszaru właściwości MPiT

Ustawą z dn. 13 kwietnia 2018 r. Prezydent RP wyraził zgodę na wypowiedzenie *Umowy między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Republiki Francuskiej w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji*, podpisanej w Paryżu dn. 14 lutego 1989 r. Termin zakończenia obowiązywania umowy upłynął w dn. 19 lipca 2019 roku.

Powodem wypowiedzenia było wezwanie państw członkowskich ze strony Komisji Europejskiej do zakończenia obowiązywania umów o popieraniu i wzajemnej ochronie inwestycji (tzw. intra-EU BIT), jako niezgodnych z prawem Unii Europejskiej.

4. Wymiana handlowa z Polską (mld euro)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Dynamika 2020=100
Eksport	9,272	9,946	10,175	11,629	12,485	13,947	13,320	16,331	121,4%
Import	6,304	6,646	7,196	7,997	8,375	8,640	7,763	9,535	120,4%
Obroty	15,577	16,593	17,371	19,627	20,860	22,588	21,084	25,866	121,0%
Saldo	2,968	3,299	2,979	3,632	4,110	5,306	5,557	6,795	

Źródło: dane GUS

Według wstępnych danych GUS za 2021 r. Francja stała się 3. największym partnerem handlowym Polski pod względem polskiego eksportu (ok. 5,7% udziału w polskim eksporcie), po Niemczech i Czechach. W tym okresie polski eksport do Francji zwiększył się aż o 21,4% i wyniósł 16,3 mld EUR, natomiast import wzrósł o 20,4% i był na poziomie 9,5 mld EUR. Francja pozostała 6. największym partnerem handlowym Polski pod względem wartości polskiego importu (3,3% udziału w polskim imporcie), jednakże wśród partnerów handlowych Polski pod względem wartości obrotów towarowych Francja znalazła się na 5. miejscu (spadek o jedną pozycję; 4,5% udziału).

Łącznie obroty towarowe Polski z Francją w 2021 r. osiągnęły rekordowy poziom – około 26 mld euro (wzrost o 21%).

Do 2020 r. dwustronna wymiana handlowa wzrastała z roku na rok, a w 2019 r. osiągnęła rekordowy poziom ponad 22 mld euro. W 2019 r. polski eksport do Francji wyniósł niemal 13,8 mld euro (wzrost o 10,4% r/r), natomiast import – ok. 8,5 mld euro (1,4% r/r). Dodatni bilans handlowy w obrocie towarowym z Francją był wówczas na poziomie ok. 5,3 mld euro.

Od momentu przystąpienia do UE polski eksport do Francji wzrósł o niemal 350%, natomiast w ciągu ostatnich 10 lat o ponad 70%, a obroty handlowe – o blisko 50%. Z kolei w porównaniu z 2015 r. zarówno polski eksport, jak i obroty handlowe wzrosły o ok. 25%.

Struktura polskiego eksportu do Francji w 2021 r. (według grup CN):

- wyroby przemysłu elektromaszynowego (7,437 mld euro; udział w polskim eksporcie do Francji ogółem – 45,5%);
- wyroby przemysłu chemicznego (2,311 mld euro; 14,15%);
- artykuły rolno-spożywcze (2,148 mld euro; 13,16%);
- wyroby metalurgiczne (1,193 mld euro; 7,31%).

Polska eksportuje do Francji głównie (dane za rok 2021): akumulatory, części i akcesoria samochodów, samochody osobowe, sprzęt elektroniczny, miedź, leki, meble, sprzęt AGD, okna, drzwi, opony, mięso.

Wymiana handlowa Polski z Francją ma charakter wewnętrzgałęziowy. Po stronie importu, analogicznie jak w eksporcie, dominujące znaczenie mają te same branże i grupy produktów.

Struktura polskiego importu z Francji w 2021 r. (według grup CN):

- wyroby przemysłu elektromaszynowego (3,001 mld euro; udział w polskim imporcie z Francji ogółem – 37,47%);
- wyroby przemysłu chemicznego (2,952 mld euro; 30,96%);
- wyroby metalurgiczne (1,024 mld euro; 10,74%);
- artykuły rolno-spożywcze (909,5 mln euro; 9,54%).

Polska importuje z Francji głównie (dane za rok 2021): samochody, leki, ciągniki, środki owadobójcze, kosmetyki (w tym perfumy), wyroby z żeliwa i stali, artykuły higieniczne i preparaty do czyszczenia, meble, artykuły spożywcze.

Jednocześnie Polska jest liczącym się partnerem handlowym Francji. Według danych Ministerstwa Gospodarki, Finansów i Odbudowy Republiki Francuskiej w 2020 r. eksport do Polski stanowił **2,2% ogólnego francuskiego eksportu**, co sytuuje nasz kraj na **10. pozycji** wśród głównych odbiorców francuskich towarów. Na 10. miejscu polska gospodarka plasuje się także na liście głównych dostawców towarów do Francji (2,2% udziału).

5. Inwestycje polsko-francuskie

**Bezpośrednie inwestycje zagraniczne Francji w Polsce i Polski we Francji
na koniec 2020 r. (w mln euro)**

Kraj	Akcje i udziały kapitałowe	Reinwestycje zysków	Instrumenty dłużne netto	Pasywa	Aktywa	Ogółem BIZ
Francja	10 875,5	617,7	6 279,2	8 667,7	2 388,4	17 154,8
Polska	608,2	-11,1	-711,8	1 304,2	592,4	-103,6

Źródło: NBP

Do końca 2020 r. Francja zainwestowała w Polsce łącznie 17,154 mld euro (wobec 18,469 mld euro w 2019 r.), co stanowiło ponad 8% łącznej wartości zagranicznego kapitału zainwestowanego w naszym kraju ogółem i plasowało Francję na 4. miejscu wśród największych zagranicznych inwestorów, po Niderlandach, Niemczech i Luksemburgu.

Na koniec 2020 r. odnotowano odpływ kapitału francuskiego z Polski w wysokości 1 224,3 mld euro (wobec napływu na poziomie 153,5 mln euro na koniec 2019 roku). Dochody francuskich przedsiębiorstw na koniec 2020 r. szacowane są na ok. 1,357 mld euro.

Według danych GUS za 2018 rok w Polsce funkcjonowało **1317 podmiotów z udziałem francuskiego kapitału**, przy czym ponad 600 to mikroprzedsiębiorstwa, zatrudniające do 9 pracowników. Francuskie inwestycje w Polsce są ulokowane głównie w przetwórstwie przemysłowym (20%), w handlu i naprawach pojazdów samochodowych (9%) oraz w sektorze energetycznym (7%). Zlokalizowane są głównie w woj. mazowieckim (ok. 79%), wielkopolskim (ok. 5%) i dolnośląskim (ok. 4%).

Stan należności z tytułu polskich bezpośrednich inwestycji we Francji wyniósł na koniec 2020 r. -103,6 mln euro, co wynikało ze sposobu inwestowania polskich spółek (dla porównania – w 2019 r. było to 44,3 mln euro). Odnotowano także odpływ kapitału polskiego na poziomie 104,6 mln euro (wobec odpływu w wys. 238,1 w 2019 r., 303,1 mln euro w 2018 r. i 142,6 mln euro w 2017 roku). Polskie firmy inwestują na rynku francuskim głównie w sektorze motoryzacyjnym, produkcji przemysłowej, budownictwie i usługach informacyjnych.

6. Dane kontaktowe

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej we Francji

adres: 1, rue de Talleyrand, 75343 Paris
Cedex 07
nr tel.: +33 (0)1 43 17 34 00
e-mail: paris.amb.info@msz.gov.pl
strona internetowa: <https://paryz.msz.gov.pl/>

Ambasada Francji w Polsce

adres: ul. Piękna 1, 00-477 Warszawa
nr tel.: +48 22 529 30 00
fax: + 48 22 529 30 01
strona internetowa: <https://pl.ambafrance.org>

**Zagraniczne Biuro Handlowe (ZBH) we Francji
Polska Agencja Inwestycji i Handlu S.A.**

adres: 32 rue de la Bienfaisance, 75008 Paris
strona internetowa: <https://france.trade.gov.pl>

Opracowanie:

Departament Handlu i Współpracy Międzynarodowej
Ministerstwo Rozwoju i Technologii
Marzec 2022 r.